

Alþingi
Erindi nr. P 135/81
komudagur 5. 11. 2007

LANDSSAMBAND
ÍSLENSKRA
ÚTVEGSMANNA

Borgartúni 35
105 Reykjavík
Sími: 591 0300
Fax: 591 0301
www.liu.is

Nefndasvið Alþingis,
sjávarútvegs- og landbúnaðarnefnd,
Austurstræti 8-10,
150 Reykjavík.

nefnasvid@althingi.is

Reykjavík 5. nóvember 2007.

Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 116/2006 um stjórn fiskveiða með síðari breytingum, mál 91, gjald fyrir veiðiheimildir í þorski og rækju.

Okkur hefur borist til umsagnar ofangreint frumvarp til laga um breytingu á lögum um stjórn fiskveiða.

Við fögnum þeirri meginhugsun sem fram kemur í frumvarpinu um að fella niður veiðigjald á aflamark í þorski. Við teljum hinsvegar að rétt sé að stíga skrefið til fulls og fella ákvæði um veiðigjald á sjávarútveginn úr gildi.

Fyrir því eru fjölmörg rök og skulu þau helstu nefnd hér:

Sértækt gjald á íslenskan sjávarútveg.

Veiðigjaldið er sértækur skattur á íslenskan sjávarútveg umfram aðrar atvinnugreinar. Við teljum að skattlagning einnar atvinnugreinar umfram aðrar samrýmist ekki jafnræðisreglu stjórnarskrárinnar. Við erum ekki að leggja til að nýting náttúruauðlinda verði almennt skattlögð, en það gengur ekki að skattleggja eina atvinnugrein sérstaklega.

Íslenskur sjávarútvegur á í harðri samkeppni við sjávarútveg annarra landa en nánast allar afurðir okkar seldar úr landi. Það er einsdæmi að innheimta auðlindagjald af sjávarútvegi með þeim hætti sem hér er gert og víða eigum við í samkeppni við ríkisstyrktan sjávarútveg. Álagningin er því stórskadleg íslenskum sjávarútvegs-fyrirtækjum í hinni alþjóðlegu samkeppni sem þau búa við.

Ofurgjald.

Veiðigjaldið er afar hátt þegar litið er til afkomu sjávarútvegsins. Þó að hluta til sé tekið tillit til kostnaðarþátta er gjaldstofninn ákvarðaður áður en tekið hefur verið tillit til allra útgjalda. Því getur verið um álagningu gjalds að ræða þótt tap verði á rekstrinum. Í þeim tilfellum er um eignaupptöku að ræða af hálfu ríkisvaldsins.

Hagstofa Íslands vinnur upplýsingar um afkomu sjávarútvegsins úr ársreikningum sjávarútvegsfyrirtækja. Ekki eru tiltækar nýrri upplýsingar er frá árinu 2004 en samkvæmt upplýsingum Hagstofunnar um afkomu útgerðarinnar á því ári má ætla að veiðigjaldið hafi numið um 37 % af hagnaði útgerðarinnar. Af því sést að hér er um ofurskattlagningu að ræða en ekki hóflegt gjald.

Almennt greiða fyrirtæki 18% tekjuskatt af hagnaði sínum. Þetta á jafnt við um útgerðarfyrirtæki sem önnur fyrirtæki, en veiðigjaldið er til viðbótar 18% tekjuskatti á hagnað útgerðarfyrirtækja. Vandséð eru þau rök að skattleggja útgerðir sérstaklega með þeim hætti sem gert er, en auðséð er hvert það leiðir í samkeppni þeirra við aðrar atvinnugreinar um fólk og fjármagn.

Landsbyggðarskattur.

Það er alkunna að yfirgnæfandi hluti sjávarútvegsfyrirtækja er á landsbyggðinni. Því leggst sérstök gjaldtaka á sjávarútveginn fyrst og fremst á fyrirtæki á landsbyggðinni. Sjávarútvegsfyrirtækin eru burðarásinn í atvinnulífi landsbyggðarinnar og því líklegust til að stuðla að uppbyggingu og framförum þar eins og dæmin sanna. Með innheimtu sérstaks gjalds á sjávarútveginn er verulega dregið úr möguleikum fyrirtækjanna til frekari uppbyggingar og þar með aukið á vanda landsbyggðarinnar með tilheyrandi samfélagslegum afleiðingum.

Ríkið tapar á innheimtu veiðigjalds.

Hagfræðistofnun Háskóla Íslands rannsakaði samband veiðigjalds og skatttekna ríkisins að okkar beiðni þegar frumvarp um það var lagt fram á sínum tíma. Leitast var við að varpa ljósi á það hvernig skatttekjur hins opinbera kunna að breytast við álagningu eða hækkun gjalds á sjávarútveginn. Markmið skýrslunnar var að vekja athygli á og lýsa þeim hagrænu breytum og samböndum sem mestu ráða um hvort og hversu mikið skatttekjur hins opinbera myndu breytast í kjölfar álagningar veiðigjalds. Þá var reynt að sýna hvaða stærðir gæti verið um að ræða.

Meginniðurstaða Hagfræðistofnunar var sú að neikvæð áhrif veiðigjalds á eignir landsmanna og þá einkum á landsframleiðslu gætu leitt til þess að tekjuaukning hins opinbera af álagningu veiðigjalds verði engin eða jafnvel neikvæð. Hagfræðistofnun taldi verulegar líkur á því að álagning veiðigjalds muni lækka heildarskatttekjur hins opinbera þegar fram í sækir. Þessi lækkun gæti orðið innan tiltölulega fárra ára frá álagningunni, sennilega innan 10 – 20 ára.

Rétt er að vekja athygli á því að í skýrslunni voru áhrif þess að veiðigjald á sjávarútveginn leggst fyrst og fremst á fyrirtæki á landsbyggðinni ekki metin sérstaklega.

Hækkar á milli fiskveiðiára.

Þrátt fyrir að í frumvarpinu sé gert ráð fyrir að fella gjaldi niður af aflamarki í þorski er rétt að vekja athygli á því að gjaldið hækkar á milli fiskveiðiára.

Hátt gengi íslensku krónunnar.

Frá því að veiðigjald var lagt á hefur gengi íslensku krónunnar verið mjög hátt skráð og langtum hærra en það sem almennt er talið að samræmist markmiðum um jafnvægi í efnahagsmálum. Ekki er óvarlegt að áætla að sjávarútvegurinn hafi á þeim tíma sem um

ræðir orðið af um 75 – 80 milljarða tekjum vegna þessa. Þessi tekjuskerðing ætti ein og sér að vera nægjanleg réttlæting fyrir niðurfellingu gjaldsins.

Þá hafa útgjöld vegna hækkunar olíuverðs aukist um u.þ.b. 6 milljarða á ári milli árána 2003 og ársins í ár. Ekki er fyrirséð að olíuverð lækki í bráð, þvert á móti gera spár ráð fyrir frekari hækkun.

Ein helsta röksemd fyrir álagningu gjaldsins á sínum tíma var að skattleggja ætti “umframhagnað” í greininni, þ.e. hagnað umfram það sem gerist í öðrum atvinnugreinum. Þessi umframhagnaður er ekki fyrir hendi og ekkert sem bendir til þess að svo verði í bráð.

Að öllu framangreindu virtu teljum við augljóst að innheimta veiðigjalds á íslenskan sjávarútveg samkvæmt lögum um stjórn fiskveiða sé hrein tímaskekkja og förum þess eindregið á leit að ákvæði þar að lútandi verði felld úr gildi.

Virðingarfyllst,

f.h. Landssambands íslenskra útvegsmanna

Friðrik J. Arngrímsson